

Yhteisöllisen työtilan tarve Etelä-Kymenlaakson alueella

Susanne Smycke

Tekijä(t) Susanne Smycke	
Koulutusohjelma Liiketalouden ko.	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Yhteisöllisen työtilan tarve Etelä-Kymenlaakson alueella	Sivu- ja liitesivumäärä 22 + 2
<p>Yhteisölliset työtilat ovat yleistyneet 2000-luvun Suomessa erityisesti pääkaupunkiseudulla. Tämä opinnäytetyö tutkii ja tarkastelee tarvitaanko Etelä-Kymenlaaksoon yhteisöllistä työtilaa.</p> <p>Opinnäytetyö on toteutettu Kymenlaakson Kauppakamarin toimeksiantona. Kysymys yhteisöllisen työtilan tarpeesta Kauppakamarin toiminta-alueen eteläisissä osissa on ollut keskusteluissa Kauppakamarin valiokuntien toiminnassa vuosina 2017-2018. Tämän opinnäytetyön on omalta osaltaan tarkoitus vastata kysymykseen tarvitsevatko ja kaipaavatko Etelä-Kymenlaaksossa operoivat, nuoret yritykset organisoitua yhteisöllistä työtilaa?</p> <p>Opinnäytetyöhön liittyvä tutkimus on rajattu koskemaan eteläisen Kymenlaakson yrityksiä. Maantieteellisesti tämä alue tarkoittaa Pyhtää-Kotka-Hamina-Virolahti-Miehikkälä-akselia.</p> <p>Opinnäytetyössä on hyödynnetty laadullista ja määrällistä tutkimusta. Työn ensimmäinen vaihe toteutettiin touko-kesäkuussa 2018 lomakekyselyn muodossa. Lomakekyselyn kokonaisotantana oli yli 800 etelä-kymenlaaksolaista, 1-5 vuotta vanhaa yritystä, joilta kysyttiin yritysten tarpeita ja ajatuksia yhteisöllisestä työtilasta. Alkusyksystä 2018 tutkimusta syvennettiin muutamilla laadullisia teemahaastattelulla, joissa etelä-kymenlaaksolaiset yrittäjät pääsivät kertomaan tarkemmin ja yksityiskohtaisemmin ajatuksiaan ja toiveitaan yhteisölliseen työtilaan liittyen.</p> <p>Haastattelujen ja sähköisen kyselyn perusteella tutkimuksessa havaittiin, että yhteisölliselle työskentelytilalle olisi kysyntää Etelä-Kymenlaaksossa, mutta yrittäjillä on paljon toisistaan poikkeavia toiveita työtilan suhteen. Tulevaisuudessa alueelle voisikin syntyä useita, erityyppisiä työtilakeskittymiä, esimerkiksi yksi käsityöyrittäjille ja toinen työpöytäpaikkoja tarvitseville tietotyöntekijöille.</p> <p>Yhteisöllinen työtila olisi tervetullut lisäpalvelu Etelä-Kymenlaaksoon. Tutkimuksen perusteella työtilalle olisi tarpeeksi kysyntää heti alusta alkaen, jotta se voisi kattaa toiminnasta syntyvät kulut tai olla jopa kannattavaa liiketoimintaa.</p>	
Asiasanat Yhteisöllisyys, työtila, työskentely, yrittäjyys,	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Opinnäytetyön tavoite	1
1.2	Kymenlaakson Kauppakamarin esittely.....	2
2	Yhteisöllinen työtila	3
2.1	Muuttuva ja muuttunut työ.....	3
2.2	Yhteisölliset työtilat Suomessa.....	4
2.3	Yhteisöllisyyden vaikutus työhyvinvointiin	6
2.4	Yhteisöllisen työtilan haasteet.....	7
3	Empiirinen tutkimus.....	9
3.1	Tutkimusote	9
3.2	Tutkimusmenetelmä.....	10
4	Tutkimustulokset	12
4.1	Käsitteiden tunnettuus ja kiinnostus työtilakeskittymässä toimimiseen	12
4.2	Paras tilaratkaisu ja tarvittava työskentelytila	13
4.3	Minkälaisia palveluja työtilan tulisi tarjota ja minkäläisten toimijoiden verkostosta hyötyisitte?	14
4.4	Missä toivoisitte toimitilojen sijaitsevan?.....	14
4.5	Muita ajatuksia/toiveita/ideoita toimitilakeskittymän suhteen?	14
4.6	Haastattelututkimukset.....	15
4.7	Liikunta-alan yrittäjä viihtyy kotitoimistossa	15
4.8	Designyrittäjä haaveilee suurista työpöydistä ja varastosta	17
4.9	Valmentaja toivoo joustavuutta aukioloaikoihin	18
5	Pohdinta.....	21
	Lähteet	23
	Liitteet.....	26
	Liite 1. Kyselytutkimuksen kysymykset	26
	Liite 2. Teemahaastattelujen kysymykset	27

1 Johdanto

Kymenlaakson Kauppakamarin kokoama Startup-valiokunta on pohtinut vuosina 2017-2018 tapaamisissaan kymenlaaksolaisen startup-kulttuurin ja -yritysten tukemista. (Kymenlaakson Kauppakamari 2018.) Keskusteluissa on noussut usein esille yhteisöllisen työtilan, coworking-työtilan tai hubin perustaminen Etelä-Kymenlaaksoon. Selkeää ymmärrystä tämänkaltaisen tilan tarpeellisuudesta paikallisten yritysten keskuudessa ei kuitenkaan ollut.

Coworking-työtilat ovat yleistyneet vauhdilla 2010-luvulla Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Työtilojen ominaispiirteitä ovat yhteisöllisyys ja niissä operoivien yritysten nuori ikä: monesti uudenlaisia työtiloja hyödyntävät erityisesti alkuvaiheessa olevat yritykset. (Ansio & Houni 2015, 143.)

Loppukeväästä 2018 Startup-valiokunta tapasi Kouvolan Hub Kouvola-työtilassa. Kokouksen pääaiheena oli yhteisöllisen työtilan tarve Etelä-Kymenlaaksossa. Aiheesta oli tehty alkuvuodesta pienimuotoinen sähköinen kysely, jonka vastausprosentti oli valitettavan pieni. Keskustelussa nousi ajatus hieman syvemmästä tutkimuksesta aiheeseen liittyen ja tämän keskustelun jälkimainingeissa syntyi tämä opinnäytetyö.

1.1 Opinnäytetyön tavoite

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää yhteisöllisen työtilakeskittymän tarve ja kysyntä Etelä-Kymenlaaksossa. Tutkimuksen muita tavoitteita on luoda ymmärrystä siitä, millainen työtila palvelisi alueen yrittäjiä, missä olisi työtilan ihanteellinen sijainti ja minkä tyyppinen yhteisöllinen työtila sopisi etelä-kymenlaaksolaisten tekijöiden tarpeisiin.

Ihannetilanteessa tutkimuksessa haastateltavista henkilöistä löytyisi jo valmiiksi käyttäjäpohja yhteisölliselle työtilalle, jolloin tutkimus olisi rakentanut valmiin käyttäjäpohjan mahdollisesti perustettavalle yhteisölliselle työtilalle.

Tutkimuksessa tarkastellaan etelä-kymenlaaksolaisia yrityksiä ja niiden tarpeita yhteisöllistä työtilaa kohtaan. Kaakkois-Suomessa sijaitseva Etelä-Kymenlaakso on osa Kymenlaakson maakuntaa. Etelä-Kymenlaakson alueeseen kuuluu viisi seutukuntaa: Hamina, Kotka, Miehikkälä, Virolahti ja Pyhtää. Maantieteellisesti alue on melko suuri ja harvaan asuttu. Pyhtään läntinen raja kohtaa Uudenmaan maakunnan ja alueen itäinen raja Virolahdella rajautuu naapurivaltioon Venäjään. (Kymenlaakson Liitto 2018)

Opinnäytetyössä käytettiin Etelä-Kymenlaakson alueella operoivan Kotka-Hamina-seudun Kehittämissyhtiön Cursor Oy:n rekistereitä paikallisista yrityksistä.

1.2 Kymenlaakson Kauppakamarin esittely

Kymenlaakson Kauppakamari on alueellinen toimija ja osa Kauppakamarijärjestöä, joka on koko maan kattava verkosto. Kauppakamarijärjestöön kuuluu 19 alueellista kauppakamaria sekä Keskuskauppakamari. Kauppakamarien tehtävä on tukea ja vahvistaa suomalaisia yrityksiä ja parantaa tätä kautta Suomen kilpailukykyä. Kauppakamarit ovat yritysten kanssa tiivisti toimivia etujärjestöjä, joiden tavoitteena on valvoa elinkeinoelämän yhteisiä etuja ja toimia yritysten toimintaedellytysten parantamiseksi verkostoitumisen, koulutusten, vaikuttamisen ja edunvalvonnan kautta. (Kauppakamari 2018)

Kymenlaakson kauppakamarin vuosien 2016-2018 strategiassa on nostettu tavoitteiksi uudistuva elinkeinorakenne ja vetovoimainen Kymenlaakso. Kauppakamarin missiona on kehittää yritystoiminnan edellytyksiä Kymenlaaksossa. Selvitys yhteisöllisestä työtilasta tukee tämän mission toteuttamista. (Kymenlaakson Kauppakamari 2018.)

Kymenlaakson kauppakamarissa työskentelee yhdeksän valiokuntaa, joiden tavoitteena on kehittää ja edistää yritysten toimintamahdollisuuksia Kymenlaakson alueella. Yksi yhdeksästä valiokunnasta on Startup-valiokunta, jonka tavoitteena on toimia maakunnan start-up-ekosysteemin kehittäjänä. Startup-valiokunta on pohtinut kokouksissaan yhteisöllisen työtilakesittymän mahdollisuuksia maakunnan startup-ekosysteemin kehittämisessä. (Kymenlaakson Kauppakamari 2018.)

Kymenlaakson Kauppakamarin toiminta-alueena on koko Kymenlaakso. Tutkimus kuitenkin rajattiin Etelä-Kymenlaaksoon, sillä Kouvolassa yhteisöllinen työtila on jo toiminnassa ja tästä syystä Kauppakamaria kiinnosti erityisesti, millaista kysyntää yhteisölliselle työtilakesittymälle olisi heidän toiminta-alueensa eteläisessä osassa.

2 Yhteisöllinen työtila

Opinnäytetyössä käytetään tutkittavaan aiheeseen liittyen määritetty yhteisöllinen työtila, joka on vakiintunut puhekieleen tarkoittamaan tilaa, jossa useat tekijät työskentelevät samassa tilassa: erikseen, mutta yhdessä. Englanninkielistä termiä coworking käytetään myös kuvaamaan tutkimuksen kaltaista tilaa. Muita termejä tämänkaltaisille tiloille ovat luova työtila, kulttuurikeskus, hubi tai klusteri. (Houni & Ansio 2015, 9.)

Tutkimuksessa käsiteltävän työtilan määritelmäksi sopii hyvin Pia Hounin ja Heli Ansion Duunia Kimpassa – Yhteisölliset työtilat Helsingissä – tutkimuksen määritelmä yhteisöllisestä työtilasta: Yhteisöllisellä työtilalla tarkoitetaan fyysistä paikkaa, josta freelancerit, yksin- tai mikroyrittäjät, muut itsensä työllistäjät tai etätyötä tekevät vuokraavat jaettua työskentelytilaa. (Houni & Ansio 2015, 143.) Coworking Helsingin verkkosivuilla coworking-tila määritellään palvelukonseptiksi, joka tukee yhteisöllisyyttä ja yhteistyötä yli yritysrajojen. (Coworking Helsinki 2018.)

Yhteisöllisen työtilan yhteisöllisyys voi olla monenlaista. Hounin ja Ansion tutkimuksessa yhteisöllisyyden koettiin näyttäytyvän työtiloissa tilan jakamisen kautta. Yhteisöllisyyttä tuki myös matalan kynnyksen avun tai tuen pyytäminen toisilta työtilassa työskenteleviltä. Yhteisöllisyys näkyy työtilojen arjessa myös käytännön jakamisella: yhdessä syömisenä, juhlina ja myös töiden jakamisena tai yhteisinä projekteina. (Houni & Ansio 2015, 101.)

Yhteisöllinen työtila haastaa pohtimaan työpaikan ja työn tekemisen käsitteitä uudestaan. (Houni & Ansio 2015, 17.)mTässä opinnäytetyössä tarkastellaankin hieman myös muuttuvaa työelämää ja työn tulevaisuutta, sillä nämä tekijät ovat vahvasti sidoksissa yhteisöllisiin työtiloihin ja niiden yleistymiseen kaupunkikuvassa. (Houni & Ansio, 22.)

2.1 Muuttuva ja muuttunut työ

Merkittävä yhteisöllisiin työtiloihin ja niiden tarpeeseen vaikuttava tekijä on työn ja työn tekemisen muutos. Yhteisölliset työtilat ovat vahva osoitus työkuulttuurin muutoksesta ja tilallisesta transformaatiosta. (Ansio & Houni 2015, 141.)

Työ ja työn tekeminen ovat muuttuneet viimeisten vuosikymmenten aikana huomattavasti. 1950-luvulla lähes puolet suomalaisista työllistyi maatalouteen liittyvissä työtehtävissä. Kahdeksankymmentäluku oli merkittävä vuosikymmen työn muutoksen kannalta. Tällöin nyt murroksessa oleva työkuulttuuri muotoutui sellaisiin raameihin, joihin suurin osa nyky-

päivän työntekijöistä on tottunut: maataloilta, navetoista ja pelloilta siirryttiin toimistorakennuksiin ja työelämässä vakiintuivat termit kuukausipalkka, työsuhde, työntekijä, työnantaja ja työaika. (Koponen, J. 8.3.2017.)

Aikaisemmin työpaikka tarkoitti fyysistä paikkaa ja rakennusta. Työn muuttuessa, digitaalisuuden aikakaudella ja tietoteknisen vallankumouksen jälkeen aika ja paikka ovat muuttuneet vähemmän merkittäviksi asioiksi työelämässä. Vuoden 2018 työelämästä puhutaan jälkifordistisena aikakautena, jonka ominaispiirteeksi voidaan nimetä muutos, jossa työ ja sen tekeminen eivät enää keskity tehtaan ympärille vaan mallityöläinen on paikkariippumaton, itseohjautuva ja -organisoituva tietotyöntekijä. (Houni & Ansio 2015, 22.) Demos Helsingin Työ 2040 – Skenaarioita työn muutoksesta -tutkimuksessa työn muutoksen todetaan olevan jatkuvaa ja merkittävää. Massatuotannon ajasta ollaan siirrytty eteenpäin ja tällä hetkellä yhä useampi työllistää itse itsensä. Demos Helsingin tutkimuksessa tulevaisuuden työelämää kuvataan myös yhä enemmän työntekijäkeskeiseksi, ei enää työpaikkoihin keskittyneeksi ja työn merkitys syntyy verkostomaisessa vuorovaikutuksessa. (DemosHelsinki & DemosEffect 2017, 11.) Työtä vuonna 2040 tarkastelee myös kansainvälinen Johnson Controls-yritys, jonka tulevaisuuden visiossa esitellään vahvasti yrittäjyyteen perustuva työelämä, jossa töitä tehdään neljä päivää viikossa ja pääasiassa erilaisissa co-working-tiloissa, joita visiossa kutsutaan Eco Campuksiksi. (Johnson Controls 2015.)

Työn muutoksen yhteydessä puhutaan neljänneestä vallankumouksesta, joka on yhdistelmä digitalisoitumista ja globalisaatiota. Neljäs vallankumous pitää sisällään aikaan ja paikkaan sitoutumattoman tavan työskennellä. Töitä tehdään kahviloissa etänä eikä kellokortti mittaa enää kahdeksan tunnin työaika. Työn muutoksessa työpanoksen arvo kasvaa. Paikkariippumattomuudesta huolimatta ihmiset toivovat kuuluvansa johonkin ja olevansa osa jotakin kokonaisuutta. (Räty, R. 3.1.2018.)

2.2 Yhteisölliset työtilat Suomessa

Pia Hounin ja Heli Ansion Duunia Kimpassa-kirja esittelee kymmenen helsinkiläistä yhteisöllistä työtilaa. Suurin osa kirjan sivuilla esitellyistä työtiloista on perustettu 2010-luvun kymmenellä, mutta esimerkiksi kirjan sivuilla nähtävä Ylähuone on nähnyt päivänvalon jo vuonna 2006. (Houni & Ansio 2015, 126.) Vuonna 2015 julkaistun kirjan sivuilta löytyvät työtilat ovat osa tulleet jo matkansa päähän vuonna 2018, mutta esimerkiksi Arto Sivosen perustama Kulmahuone voi edelleen hyvin ja tarjoaa mainostoimisto Måndagille ja yksinyrittäjille inspiroivan työympäristön Helsingin Kalliossa. (Houni & Ansio 2015, 114; Måndag 2018.)

Vuonna 2015 Helsingissä oli vähintään kymmeniä, kenties jopa satoja yhteisöllisiä työhuoneita. (Houni & Ansio 2015, 106.) Vuonna 2018 luku ei ole ainakaan vähentynyt, sillä uusia yhteisöllisiä työtiloja on avautunut tiuhaan tahtiin. Vuoden 2018 aikana Helsinkiin avattiin esimerkiksi Wonderland Work (City 4.6.2018.), Sofia Future Farm (Sofia Future Farm 23.8.2018.) ja Innovation House Finlandin Kallion toimipiste (Innovation House Finland 4.7.2018.). Yhteisöllisten tilojen kysyntä ja tarjontaa tulee tuskin vähenemään tulevinakaan vuosina, sillä on ennustettu, että perinteisten toimitilojen tuotanto tulee olemaan haasteiden edessä ja tiloja tarvitsevat suuryritysten sijasta erilaiset kollektiivit ja yritysrhyppäät eli juuri yhteisöllisissä työtiloissa toimivat toimijat. (Tukiainen, M. 2010, 21.)

Yhteisölliset työtilat ovat urbaani ilmiö ja niitä löytyykin Suomessa paljon pääkaupunkiseudulta, jossa on myös eniten käyttäjäpotentiaalia. Ilmiö on kuitenkin levinnyt jo ympäri Suomea ja jopa pienissä kunnissa on innostuttu kokeilemaan ja tarjoamaan yhteisöllisiä työtiloja. (Houni & Ansio 2015, 35)

Co-working-tiloja ylläpitävät tahot voivat olla voittoa tavoittelemattomia yhdistyksiä tai yrityksiä, ydinliiketoimintansa ohella tiloja tarjoavia yrityksiä tai yrityksiä, joille yhteisöllisen tilan ylläpitäminen ja vuokraaminen on ydinliiketoimintaa. Oululainen Njetworking Inn ja turkulainen Hub Turku ovat voittoa tavoittelemattomia co-working-paikkoja, joissa tilavuokrilla ja jäsenyysmaksuilla katetaan työtilan ylläpitämisestä syntyvät kulut. (Saloranta, A. 18.12.2017; Hub Turku 2018) Osa yhteisöllisistä työtiloista on käyttäjille täysin ilmaisia. Tällainen paikka on esimerkiksi Microsoft Flux Helsingin Korkeavuorenkadulla. Kansainvälinen teknologiayritys Microsoft mahdollistaa yhteisötilan sekä sen laitteistojen ja palveluiden käytön ilmaiseksi. Yhteisötila tukee Microsoftin omaa liiketoimintaa ja erityisesti yrityksen yhteistyötä startup-yritysten kanssa. (Mäntyjärvi, J. 21.4.2016.)

Myös kaupungit ja oppilaitokset ovat viime vuosina aktivoituneet vapaasti käytettävien, yhteisöllisten työtilojen tarjoajina. Aalto Yliopiston kaikille avoin co-working-tila Start-Up Sauna mahdollistaa ilmaisen työskentelyn yhteisöllisessä tilassa keskellä Otaniemeä. (Startup Sauna 2018) Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu XAMK puolestaan aloitti erityisen hankkeen selvittääkseen millainen co-working-tila opiskelijoita ja sidosryhmiä palvelisi parhaiten Kotkaan rakennettavalla uudella kampuksella. (Lippo & Vahvanen 8.10.2018.) Loviisan kaupunki operoi keväällä 2018 kaupungin ydinkeskustaan perustettua CoWork Loviisa -etätyötilaa. Kaupungin pilottiprojektissa tutkitaan yhteisöllisen työtilan kysyntää Loviisassa. (Pikkukaupunki 15.5.2018.)

Coworking-toiminta voi olla myös yrityksen ydinliiketoimintaa. Vuonna 2015 perustettu Innovation House Finland ylläpitää kahta co-working-työtilaa Espoon Otaniemessä ja Helsingin Kalliossa. (Innovation House Finland 4.7.2018.) Kolmea yhteisöllistä työtilaa ope- roiva MOW Mothership of Work Oy on myös liiketoimintaa harjoittava yritys, jonka taus- talla on toimitilavälityksen ammattilainen Sponda. (Sponda 2017.)

Yhteisöllinen työtila voi syntyä kahdella eri tavalla: olemassa olevalla yhteisöllä voi olla ajatus tilasta ja ajatukselle etsitään toteuttamispaikka tai vaihtoehtoisesti tila on ensin ja siihen kerätään yhteisö. Yhteisölliset työtilat, jotka liittyvät liiketoiminnan harjoittamiseen syntyvät monesti toiseksi mainitulla tavalla. Miten tahansa työtila syntyykään, on erityisen tärkeää, että työskentely tilan eteen ja ylläpitämiseksi on sitoutunutta ja tilaan sovitaan yh- teiset toimintatavat. (Ansio & Houni 2015, 130.)

2.3 Yhteisöllisyyden vaikutus työhyvinvointiin

Yhteisölliset työtilat ovat tutkimusten mukaan yksilön hyvinvointia edistäviä. Yhdysvaltalai- sen coworking-työpisteitä välittävän sivuston ShareDeskin sivustolla julkaistussa blogikir- joituksessa yhteisöllisessä työtilassa työskentelevä Gemma Church nostaa esille useiden tutkimusten tuloksia siitä kuinka yhteisölliset työtilat edistävät työhyvinvointia. (Church, G. 30.8.2016.) Church viittaa tekstissään työhyvinvointiyritys Officeviben tutkimustuloksiin, joiden mukaan 70 % tutkimukseen vastanneista koki itsensä terveemmäksi työskennelles- sään coworking-työtilassa tavallisen toimistotilan sijasta. Myös työtehtäviin keskittymisen ja työtehokkuuden koettiin parantuneen coworking-tilassa. (Shriar, J. 27.3.2018.)

Yhteisöllisten työtilojen edistämät sosiaaliset suhteet ovat yksi työhyvinvointia edistävästä tekijöistä. Kotitoimistoon tai kahvilassa työskentelyyn verrattuna yhteisöllinen työtila mah- dollistaa aktiivisemmän yhteyden muihin ihmisiin ja lisää tätä kautta hyvinvointia. Tutki- muksissa on jopa havaittu, että kotona työskentely on lisännyt masentuneisuutta ja saa- mattomuutta työntekoon, kun taas yhteisöllinen työtila on vaikuttanut vastakkaisesti hy- vänolon tunnetta ja työn imua lisäten. (Church, G. 30.8.2016.)

Työhyvinvoinnin yhteydessä mainitaan nykyään usein luovuus ja sen tukeminen tilasuun- nittelun ja työyhteisön toimintatapojen kautta. Nando Malmelin ja Petro Poutanen käsitte- levät kirjassaan, Luovuuden idea – Luovuus työelämässä, yhteisöissä ja organisaatioissa, paljon vuorovaikutuksen ja ympäröivien ihmisten vaikutusta hyvinvointiin ja luovuuteen. Yhteisöllisissä työtiloissa yksinyrittäjä voi tukeutua ympärillä työskenteleviin kanssatekijöi- hin, jotka toimivat tällä tavalla luovuutta edistävänä voimavarana. (Malmelin & Poutanen 2017, 118.) Yksilön luovalle ajattelulle on merkityksellistä, kenen kanssa hän työskentelee

ja toimii. Erilaiset ihmiset ja yhteisöt vaikuttavat vahvasti siihen, kuinka yksilö näkee ja ymmärtää asioita ja miten hyvin hän pystyy toteuttamaan luovaa ajattelua työssään. (Malmelin & Poutanen 2017, 139.) Yhteisöllinen työtila voikin tukea yksilön luovaa ajattelua ja parantaa tätä kautta jopa työn laatua.

Hyvä työergonomia on tärkeä asia työnhyvinvoinnin kannalta. Kahviloissa tai kotitoimistossa ergonomia ei välttämättä toteudu parhaalla mahdollisella tavalla, mutta yhteisöllisessä työtilassa on mahdollista tarjota tilassa työskenteleville työergonomiaa ja työhyvinvointia edistäviä ratkaisuja. Joissakin yhteisöllisissä työtiloissa työpisteen ergonomia on tekijöiden vastuulla ja tätä on ratkaistu esimerkiksi tuomalla oma toimistotuoli tilaan tai istumalla jumppapallon päällä. (Houni & Ansio 2015, 65) Joissakin yhteisöllisissä työtiloissa työhyvinvoinnin edistäminen on rakennettu osaksi työtilan konseptia. Innovation House Finland on esimerkiksi strategisesti luonut yhteisöllisen työtilan, joka tukee start-up-yrittäjien jaksamista ja hyvinvointia liikuntatuokioiden ja työkykyjohtamisen valmennuksien kautta. (Innovation House Finland 4.7.2018)

2.4 Yhteisöllisen työtilan haasteet

Jaettu työtila usean ammattilaisen kesken säästää kustannuksia ja lisää työhyvinvointia. Pelkkää hattaraa arki yhteisöllisessä työtilassa ei kuitenkaan ole. Useiden toimijoiden ja ajatusten yhteen sovittaminen vaatii samanlaista asennetta kuin kämppisasuminen kommunissa. (Torppa, T. 2013, 40-44.)

Yhteisöllisten työtilojen suosioista ja hyvistä ominaisuuksista huolimatta laikki coworking-projektit eivät ole täydellisesti onnistuneita ja pitkän elinkaaren eläviä. Ola Sundell kirjoittaa Hub13-työtilan blogissa coworking-tilojen haasteista ja pohtii ettei vielä vuonna 2015 coworking-työtilasta ole maailmanlaajuisestikaan saatu proof of concept-tyyppistä toteutusta. Yhteisöllisten työtilojen epäonnistumiset voi Sundellin mukaan jaotella kolmeen tekijään: väärään sijaintiin, heikkoon operaattoriin ja väriin lisäpalveluihin. Näistä tekijöistä yhteisöllisen työtilan epäonnistumiseen voi vaikuttaa yksi tai useampi tekijä. (Sundell, O. 21.9.2015.)

Hyvin toimiva yhteisöllinen työtila voi epäonnistua myös heikon liiketoiminnallisen kannattavuuden takia. Vaikka tilan infrastruktuuri olisi järjestetty onnistuneesti ja sijainti olisi toimiva, ei coworking-tilojen ylläpitäminen ydinliiketoimintana ole välttämättä silti kannattavaa. Kannattamattoman liiketoiminnan takia on jopa ennustettu ”coworking-kuplan” puhkeamista. (Houni & Ansio 2015, 133.)

Yhteisöllisessä työtilassa vastaan tulevia haasteita voidaan tasoittaa jo työtilan elinkaaren alkumetreillä kiinnittämällä huomiota esimerkiksi tilassa työskentelevien ihmisten yhdistäviin tekijöihin. Samankaltainen työ tai tarkemminkin samankaltainen työmarkkina-asema on yksi tärkeä yhdistävä tekijä. Myös jaetut arvot ovat tärkeä osa työtilojen yhteisöjen lii-
mautumista yhteen. Kansainvälisessä coworking-kentässä arvoja korostetaan ja tuodaan esille suomalaisia yhteisöllisiä työtiloja enemmän, toisaalta arvot voivat olla olemassa, vaikka niitä ei ole kiinnitetty yhteisöllisen työtilan seinälle kaikkien nähtäville. (Houni & Ansio 2015, 96)

3 Empiirinen tutkimus

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää yhteisöllisen työtilakeskittymän tarve ja kysyntä Etelä-Kymenlaaksossa. Tutkimuksen muita tavoitteita on luoda ymmärrystä siitä, millainen työtila palvelisi alueen yrittäjiä, missä olisi työtilan ideaali sijainti ja minkä tyyppinen yhteisöllinen työtila sopisi etelä-kymenlaaksolaisten tekijöiden tarpeisiin.

Yhteisöllinen työtila on paikka, jossa pääasiassa yksintyöskentelevät tai pienet organisaatiot työskentelevät samassa tilassa omien päämääriensä edistämiseksi. (Houni & Ansio 2015, 143)

Ajatus yhteisöllisestä työtilasta Etelä-Kymenlaaksossa on ollut pinnalla keskusteluissa jo pitkään, mutta selvitystä tilan todellisesta tarpeesta ei ole aikaisemmin tehty Kauppakamarin toimesta. Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää etelä-kymenlaaksolaisten yrittäjien kiinnostusta coworking -työtilaan. Kouvolassa toimii Viiraamo Kouvolana ja sen jälkeen HubKouvolana tunnettu coworking-työtila ja tästä syystä tutkimus rajattiin Etelä-Kymenlaakson alueelle.

Tavoitteena on yrittäjiä kuulemalla selvittää kokevatko etelä-kymenlaaksolaiset yrittäjät tarvitsevansa coworking-tyyppistä työtilaa ja millaisia ominaisuuksia työtilalla voisi olla. Tarpeen selvittämisen lisäksi merkittävä tavoite tutkimuksessa oli määrittää millainen kohderyhmän unelmien työympäristö olisi, missä se sijaitisi ja millaisia fasilitetteja se sisältäisi.

Vastausta tutkimuskysymykseen etsittiin määrällisellä kyselytutkimuksella sekä laadullisilla haastatteluilla. Molemmissa tutkimustavoissa vastaajina olivat kohderyhmän ytimessä olevat henkilöt eli etelä-kymenlaaksolaiset yrittäjät. Alkukesästä toteutettu kyselytutkimus antoi hyvän yleiskuvan alueen yrittäjien toiveista, tarpeista ja ajatuksista yhteisöllisen työtilan suhteen. Kyselytutkimuksen tuloksia syvensivät alkusyksystä 2018 tehdyt teemahaastattelut, joissa alueen yrittäjät pääsivät kertomaan laajemmin ja omilla sanoillaan ajatuksiinsa työtilasta.

3.1 Tutkimusote

Tässä opinnäytetyössä on hyödynnetty kvalitatiivista ja kvantitatiivista tutkimustapaa, joiden yhdistelmää kutsutaan monistrategiseksi tutkimukseksi. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 28.) Massapostituksena lähetetty kyselytutkimus edustaa tyypillistä kvantitatiivista tutkimusta, jossa tiedonkeruumenetelmänä käytetään lomakekyselyitä ja tavoitteena on saada tutkimuskysymykseen numeerisesti suuri, edustava otos. Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla

saadaan kartoitettua olemassa oleva tilanne ja tarpeeksi laajalla otannalla voidaan tehdä päätelmiä tutkittavasta asiasta. (Heikkilä, T. 2014.)

Tutkimushaastattelut edustavat laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää, jonka yksi tyypillinen aineiston keräystapa ovat tutkimushaastattelut. Tutkimushaastattelut sopivat hyvin tutkimusmenetelmäksi, kun tavoitteena on ymmärtää ilmiötä. (Heikkilä, T. 2014.) Haastattelujen etuna on, että haastateltaviksi voidaan valita sellaisia henkilöitä, joilla tiedetään olevan kokemusta ja tietoa tutkittavasta aiheesta. (Puusa & Juuti 2011, 76.)

Haastattelujen avulla tutkimukseen saadaan mukaan subjektiivinen kokemus. (Puusa & Juuti 2011, 74) Tällaiset haastateltavan omakohtaisesta tulkinnasta ja käsityksestä nousevat vastaukset sopivat hyvin vastaamaan tämän opinnäytetyön tutkimuskysymykseen. Laadullinen tutkimushaastattelu sopi opinnäytetyön tutkimustapaan, sillä se mahdollistaa laajat vastaukset ja vastausten tarkentamisen haastattelutilanteessa. Laadullisten haastatteluiden avulla voidaan luoda ymmärrystä siitä millainen työtila palvelisi parhaiten vastaajia ja millaisia toiveita heillä on tilan suhteen. Haastattelun lajina opinnäytetyössä käytettiin teemahaastattelua, joka mahdollistaa strukturoitua tai puolistrukturoitua haastattelua vapaamman keskustelun tutkimuksen aiheeseen liittyen. (Puusa & Juuti 2011, 81-83)

3.2 Tutkimusmenetelmä

Yhteisöllisen työtilan tarvetta kartoitettiin aluksi sähköisellä kyselytutkimuksella. (Liite 1) Kyselytutkimuksen vastaajiksi valikoitiin Kotkan-Haminan seudun kehittämissyhtiön Cursor Oy:n rekisteristä löytyvät 1-5 vuotta vanhat yritykset. Kysely lähetettiin yhteensä 871 yritykselle. Tutkimuksen tilaajan Kymenlaakson Kauppakamarin edustajan kanssa päätettiin, ettei kyselystä rajata pois mitään toimialaa ja kysely lähetettiin kaikille alueen nuorille yrityksille toimialasta riippumatta.

Kysely lähetettiin sähköpostitse toukokuun alussa. Tarkkaa vastausaikaa kyselylle ei aluksi määritetty. Kyselyn kohderyhmälle lähetettiin kaksi kertaa muistutusviesti kyselyyn vastaamisesta ja kysely suljettiin 14.6.2018. Kyselyssä yhteisöllisestä työtilasta käytettiin nimitystä työtilakeskittymä. Tämä termi valittiin, sillä se kuulosti helpolta ymmärtää eikä määrittänyt liikaa esimerkiksi työtilan toimintatapaa tai sisältöä.

Kyselyyn vastasi yhteensä 34 vastaajaa. Kyselyn vastausprosentti jäi siis melko pieneksi. Kyselyyn vastasi 3,9 % lomakekyselyn kokonaisotannasta.

Kyselytutkimuksen tuloksia syventävät teemahaastattelut. Opinnäytetyötä varten haastateltiin kolmea etelä-kymenlaaksolaista yrittäjää, joiden yrittäjyys on kestänyt yhdestä viiteen vuoteen. Haastateltavat valittiin satunnaisotannalla noin kahdeksansadan yrityksen listauksesta.

Kaikissa haastatteluissa noudatettiin samaa kysymysrunkoa ja haastattelujen pituus vaihteli puolesta tunnista tuntiin. (Liite 2) Haastattelut toteutettiin etukäteen sovittuina haastateltavien omissa työskentelytiloissa, kuten kotitoimistoilla tai paikallisissa kahviloissa ja jokainen haastattelu nauhoitettiin. Haastattelun tavoitteena oli syventää ymmärrystä paikallisten yrittäjien tarpeista ja ajatuksista yhteisöllisen työtilan tarpeesta sekä kartoittaa millainen työtila palvelisi yrittäjiä parhaiten. Haastatteluissa keskusteltiin myös yhteisöllisten työtilojen tunnettuudesta ja aiemmista yhteisöllisten työtilojen käyttökokemuksista.

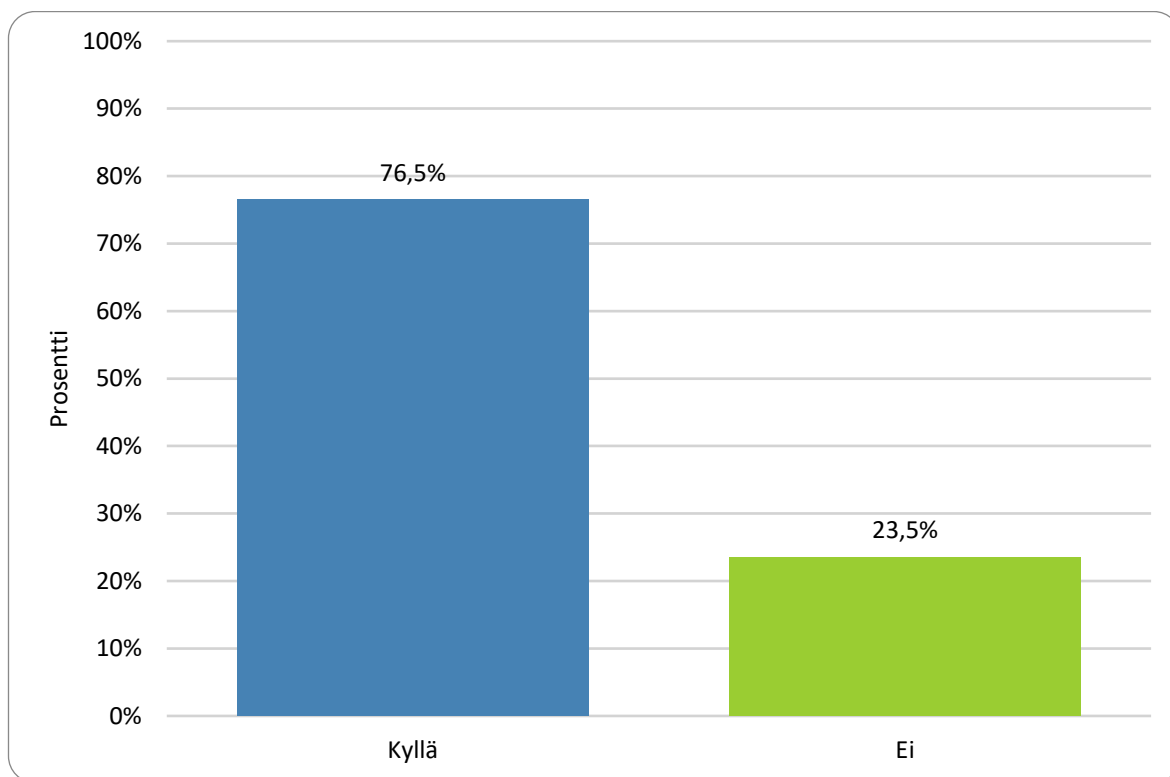
4 Tutkimustulokset

Etelä-kymenlaaksoalaisille yrityksille lähetetyssä kyselyssä kysyttiin yhteensä kahdeksan kysymystä. Kysymyksissä kartoitettiin vastaajien kiinnostusta yhteisöllisessä työtilassa työskentelyyn, ymmärrystä yhteisöllisen työtilan tarkoituksesta ja määrittämisestä sekä tarpeita ja toiveita mahdollisen työtilan suhteen. Osa kysymyksistä oli monivalintakysymyksiä ja osassa vastaaja sai antaa vapaamuotoisen kirjallisen vastauksen aiheesta.

4.1 Käsitteiden tunnettuus ja kiinnostus työtilakeskittymässä toimimiseen

Kyselyn ensimmäinen kysymys oli ydinkysymys, joka kartoitti vastaajien kiinnostusta työtilakeskittymässä toimimiseen. Kyselyyn vastanneista yrityksistä 76,5 % ilmoitti olevansa kiinnostuneita työtilakeskittymässä toimimiseen. Lukumäärällisesti tämä tarkoittaa noin kahtakymmentäkuutta yritystä.

Kyselyssä haluttiin tutkia, kuinka tuttuja erilaiset yhteisöllistä työtilaa kuvaavat nimet ovat vastaajille. Hieman yli puolet vastaajista, tarkalleen 56 %, kertoi käsitteiden coworking, hub ja yhteisöllinen työtila olevan tuttuja jo entuudestaan. Toisaalta kohtuullisen suuri vastaajamäärä, tarkalleen 44 % prosenttia vastaajista, ei tuntenut käsitteitä entuudestaan.

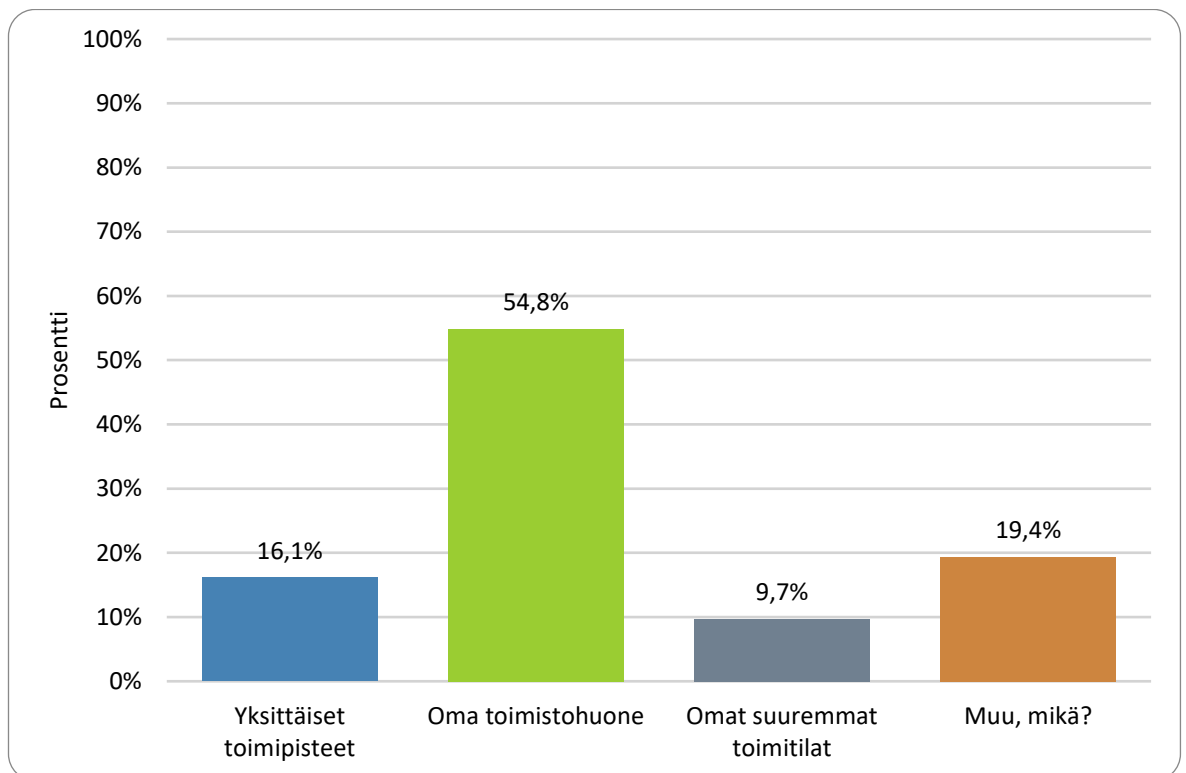
Kuva 1. Kyselyyn vastanneista 76,5 % halusi toimia työtilakeskittymässä ja 23,5 % vastaajista ei ollut kiinnostuneita tällaisesta mahdollisuudesta

4.2 Paras tilaratkaisu ja tarvittava työskentelytila

Kyselyn tavoitteena oli määrittää mahdollisimman selkeästi minkä tyyppiselle tilalle eteläkymenlaaksolaisilla yrityksillä olisi tarvetta. Yhteisöllisessä työtilassa tilatyyppejä voi olla monenlaisia: osa yhteisöllisistä työtiloista tarjoaa avotoimistotilaa ja pöytäpaikkoja, osassa voi vuokrata oman toimistohuoneen.

Kyselyssä oma toimistohuone nousi suosituimmaksi tilatyypiksi vastaajien keskuudessa, sillä 55 % vastaajista kertoi oman toimistohuoneen palvelevan parhaiten heidän toiveitaan ja tarpeitaan. Kolmen muun vastausvaihtoehdon: oma työpöytäpiste, oman suuremman toimitilan ja muu-vaihtoehdon välillä oli tasainen kannatus.

Kyselyyn vastasi selkeästi yksintyöskenteleviä yrittäjiä, sillä 44 % vastaajista tarvitsi työtilaa yhdelle henkilölle. 35 % vastaajista kaipasi työtilaa, johon mahtuisi työskentelemään 1-3 henkilöä. Kaksi vastausta poikkesi muista selkeästi, sillä yksi vastaajista toivoi työskentelytilaa viidelletoista henkilölle ja toinen 6-10 henkilölle.

Kuva 2. Oma toimistohuone sai eniten kannatusta erilaisista työtilan tilaratkaisuista.

4.3 Minkälaisia palveluja työtilan tulisi tarjota ja minkälaisten toimijoiden verkostosta hyötyisitte?

Tämän kysymyksen perusteella palvelujen tarve oli selkeä määrittää. Kyselyyn vastanneita kiinnostivat arkea ja käytännöntyöskentelyä helpottavat palvelut: 70 % vastaajista toivoi tilaan neuvottelutiloja ja toimistolaitteita, kuten monitoimilaitetta. Toisaalta myös lisää arvoa tuovia palveluita arvostettiin ja toivottiin, koska 63 % vastaajista toivoi tilaan kahvia. Yhteisötilaa eli paikkaa, jossa voi kohdata vapaamuotoisesti toisia tekijöitä, toivoi tilaan 47 % vastaajista ja äänieristettyä puhelinkoppia 30 % vastaajista.

Kysymys toimijoiden verkostosta antoi laajasti vastauksia monipuolisesta toimijoiden verkostosta. Vastauksissa mainittiin mm. mainonnan ja markkinoinnin ammattilaiset, tilitoimistot, graafiset suunnittelijat, logistiikan osaajat, IT-alan ammattilaiset ja terveys- ja hyvinvointialan ammattilaiset. Vastauksissa näkyy todennäköisesti hieman vastaajan oma toimiala ja vastaaminen omasta toimialasta käsin: terveys- ja hyvinvointialalla toimiva kaipaa verkostoa samalla alalla toimivista ja design-tuotteita valmistava taas oman alansa verkostoa.

4.4 Missä toivoisitte toimitilojen sijaitsevan?

Etelä-Kymenlaakso on pinta-alaltaan laaja kokonaisuus ja työtilan optimaaliselle sijainnille on monta vaihtoehtoa. Vaihtoehtojen hajonta näkyi myös vastauksissa: alueen kaksi keskustaa Kotkansaari ja Karhula saivat molemmat 18 % kannatusta. Tiettyä sijaintia tärkeämpää vastaajille olikin selkeästi tilan saavutettavuus. Vastauksissa toivottiin työtilan sijaitsevan pyöräilymatkan etäisyydellä keskustasta, hyvien julkisten kulkuyhteyksien päässä ja toisaalta kuitenkin paikassa, jossa olisi paljon pysäköintitilaa. Sijainnista annettiin myös selkeitä toiveita esimerkiksi rakennuksen tyylin suhteen: yhdessä vastauksessa yhteisöllinen työtila sijoitettiin vanhaan, kotkalaiseen tehdasrakennukseen.

4.5 Muita ajatuksia/toiveita/ideoita toimitilakeskittymän suhteen?

Viimeisenä kysymyksenä vastaajille annettiin avoimen kysymyksen muodossa ideointimahdollisuus toimitilakeskittymään liittyen. Monet innostuivatkin vastaamaan vielä vapaamuotoisesti ja tuomaan esille ideoitaan ja toiveitaan työhuoneesta. Vastauksissa toivottiin tilojen esteettömyyttä, edullisuutta ja myös viikonloppuisin auki olevaa työtilaa. Toiveissa oli myös, että tilassa olisi mahdollisuuksia muokata yrityksen tarvitsemaa tilaa yrityksen elinkaaren mukaisesti: yritys voisi kasvaa ja kehittyä tilassa ja pysyä samassa työhuoneyhteisössä myös kasvaessaan. Käytännössä yritys hyödyntäisi aluksi esimerkiksi työ-

pöytäpaikkoja ja kasvaessaan ottaisi käyttöön oman toimistohuoneen. Myös poikkitieteellisyiden tukemista ja rohkaisemista toivottiin ja rent24-autonvuokrauspalvelua ehdotettiin palveluvalikoimaan.

4.6 Haastattelututkimukset

Alkukesästä toteutettu kyselytutkimus antoi hyvän yleiskuvan alueen yrittäjien toiveista, tarpeista ja ajatuksista yhteisöllisen työtilan suhteen. Kyselytutkimuksen tuloksia syvensivät alkusyksystä 2018 tehdyt haastattelut, joissa alueen yrittäjät pääsivät kertomaan laajemmin ja omilla sanoillaan ajatuksiaan työtiloista. Kaikki haastateltavat vastasivat haastattelussa samoihin kysymyksiin, joiden avulla voi määrittää onko työtilalle tarvetta ja millainen työtila palvelisi parhaiten erilaisia yrittäjiä. (Liite 2)

Haastattelut toteutettiin kasvokkain ja jokainen haastattelu nauhoitettiin. Haastatteluun valikoitui kolme kymenlaaksolaista yrittäjää, joiden yrittäjyysmatka on kestänyt 1-5 vuotta. Yksi haastateltavista on liikunta-alan yrittäjä, toinen designyritystä pyörittävä yksinyrittäjä ja kolmas sivutoimisena valmennusalan yrittäjänä toimiva henkilö. Haastateltavat työskentelevät kaikki yksinyrittäjinä toisistaan poikkeavilla toimialoilla, mikä antoi vastauksiin erilaisia sävyjä ja katsontakulmia.

4.7 Liikunta-alan yrittäjä viihtyy kotitoimistossa

Vastaaja A on liikunta-alan yrittäjä, jonka erikoisosaamista on perinteisten personal trainer-palveluiden lisäksi liikunta koirien kanssa. Yritys syntyi, kun valmistuttuaan liikunnan ohjaajaksi A päätti yhdistää liiketoiminnaksi liikunta-alan osaamisen ja rakkaan koiraharrastuksen.

Puolitoistavuotta yrittäjyyttä harjoittanut A työskentelee päivittäin kotitoimistollaan. Kotitoimisto tuntuu yrittäjästä loistavalta työympäristöltä ja juuri nyt hän ei osaa kaivata toisenlaista paikkaa työskennellä. Yhteisöllinen työtila tuntuu ajatuksena vieraalle, eikä A välttämättä lähtisi heti vaihtamaan kotitoimistoa yhteisölliseen työtilaan. Toisaalta muiden yrittäjien kokemusten jakaminen ja vertaistuki ovat asioita, joita A arvostaisi. Suurin osa A:n tuntemista etelä-kymenlaaksolaisista yrittäjistä ja erityisesti liikunta-alan yrittäjistä työskentelee kotona.

Kotitoimistossa työskentelyn aikataulutus ja itsensä johtaminen onnistuvat hyvin. Suuri osa A:n liiketoiminnasta tapahtuu toimiston ulkopuolella: Personal Trainerin roolissa hän tapaa asiakkaitaan kuntosalilla, joka sijaitsee 1,5 kilometrin päässä A:n kotoa, ja koiraurheilua harjoitetaan agilityhalleissa ja ulkokentillä. Kotitoimisto tuntuukin hyvältä ratkaisulta

arjen logistiikan kannalta, sillä se on sopivan lähellä muita paikkoja, joissa A työskentelee. A kokee myös, että paikassa, jossa on muuta toimintaa, ajatus katkeaa helpommin ja kotitoimistossa keskittyminen on helpompaa. Välillä työskentelyn voi keskeyttää omasta tahdostaan ja lähteä vaikkapa kävelyille koirien kanssa.

Yhteisöllinen työtila on A:n ajatuksissa viihtyisä paikka, jossa työskentelevät istuvat esimerkiksi kuulokkeet päässä työpisteissään ja pyrkivät saamaan oman työrauhan. Tarvittaessa voi kuitenkin myös kysyä apua ja kommunikoida muiden tekijöiden kanssa. Kouluaikan A tutustui yhteisöllisen työtilan toiminta-ajatukseseen.

Tulostuspalvelut olisivat palvelu, joita A yhteisölliseltä työtilalta toivoisi ja joihin hän kotitoimistossa kaipaa välillä helpotusta: Personal trainerina hän tulostaa paljon paperia, kuten ravinto- ja treeniohjelmia asiakkailleen ja kotitoimiston tulostin ei ole parhaasta päästä. Yhteisöllinen työtila voisi olla A:n mielestä sisutukseltaan viihtyisä ja siellä voisi olla erilaisia työskentelypaikkoja: seisomatyöpisteitä, sohvaryhmiä ja tavallisia työpöytiä. A nostaa-kin työergonomian asiaksi, joka kannattaisi huomioida yhteisöllisen työtilan suunnittelussa ja joka toisi lisäarvoa esimerkiksi kotitoimiston työskentelymahdollisuuksiin verrattuna.

Yhteisöllisessä työtilassa A työskentelisi mieluiten terveys- ja hyvinvointialan yrittäjien kanssa. Tällaisten tekijöiden kanssa voisi tehdä yhteisiä projekteja ja toimintaa. Toisaalta aivan toisenlaisilta toimijoilta ja eri aloilla työskenteleviltä voisi saada mielenkiintoisia, uusia ideoita. Kiinnostavaa olisi myös, että työtilassa työskentelisi kokeneita yrittäjiä sekä uusia toimijoita, jolloin uudet tekijät voisivat oppia kokeneilta ja kokeneet voisivat saada virkistäviä ajatuksia uusilta tekijöiltä. Työtilan ihanteellinen sijainti olisi paikassa, jossa olisi hyvät parkkitilat, mutta toisaalta tilaan pääsisi myös julkisilla kulkuneuvoilla. Luonnon läheinen sijainti olisi myös A:n mielestä tärkeä tekijä, sillä se rauhoittaisi.

Jos A työskentelisi yhteisöllisessä työtilassa, hän käyttäisi sitä muutamia kertoja viikossa, mutta melko vaihtelevasti. Tilan hinnoittelu käytön mukaan olisi A:n mielestä hyvä ja joustava tapa eli tilavuokra voisi olla esimerkiksi tuntihintainen.

A:n unelmatyötila on kotitoimisto. Nykyinen kotitoimisto palvelee yrittäjää erittäin hyvin, mutta haaveissa kotitoimisto sijaitsisi lähempänä luontoa ja töitä voisi tehdä myös terasilla tai parvekkeella.

4.8 Designyrittäjä haaveilee suurista työpöydistä ja varastosta

Vastaaja B perusti yrityksensä vuonna 2016 ollessaan työelämän risteyksessä. Työpaikallaan vakavasti sisäilmasairauteen sairastunut B vietti noin vuoden sairauslomalla ja ehti ajatella tulevaisuuden suunnitelmia ja työmahdollisuuksia. Sisäilmasairastuminen rajasi työmahdollisuuksia suuresti, sillä B oireili lähes joka paikassa ja rakennuksessa. Ajatus yrittäjyydestä ja kotona työskentelystä alkoi hiipiä mieleen, sillä kotonaan B pystyi elämään normaalia, oireetonta elämää. Valokuvauksesta oli tullut B:lle rakas harrastus ja erityisesti luontokuvia oli vuosien varrella kasaantunut melkoinen pino. Työelämän risteyskohdasta ja valokuvausharrastuksesta syntyi ajatus valokuvaprinteillä painetuista tekstiilituotteista.

Rakkaudesta valokuvaukseen syntynyttä yritystä B pyörittää kotitoimistostaan käsin. B:n lapsen vanha huone palvelee yrityksen varastona ja kodin ruokapöydän ääressä yrittäjä työskentelee päivittäin. Välillä B on hakenut vaihtelua työpäiviinsä Kuusankoskella sijaitsevista Taideruukista ja Porvoon Taidetehtaasta. Taideruukki on kuitenkin B:n mielestä sijainniltaan haastavassa paikassa, sekä omasta kodista käsin että yleisesti.

B:n unelmien työtila olisi yhdistelmä työtilaa, kauppaa ja varastoa kauniissa ja viihtyisässä miljöössä. Neuvottelutilat B näkee eduksi, mutta ei välttämättömyydeksi yhteisöllisen työtilan palveluvalikoimassa. Yhteisöllisessä työtilassa työskentely tuntuu B:stä ajatuksena mukavalta. Ihanteellisessa tilanteessa designyrityksensä liiketoiminnan pyörittämisen lisäksi yksityisoppilaita opettavalla B:llä, olisi oma tila opetukseen ja toinen tila muuhun työskentelyyn. Kankaiden leikkaaminen ja kielten opettaminen saman pöydän ympärillä tarkoittaa käytännössä jatkuvaa tavaroiden siivoamista ja tekemisen jättämistä kesken.

”Mä kantelen tavaroita koko ajan”, B nauraa.

Unelmien työtilassa olisikin erillinen iso pöytä kankaiden leikkausta varten ja toinen paikka läppäryöskentelyyn. Yhteisöllisessä työtilassa B näkisi erityisen hyödyn samanhengisestä porukasta eli käsityöyrittäjien kanssa toimimisesta. Toisaalta olisi hyödyllistä, jos samassa työtilassa työskentelisi myös esimerkiksi nettisivujen tekijöitä, valokuvaajia, mainostuotetekijöitä ja muita toisenlaisten alojen asiantuntijoita, joiden kanssa voisi ideoida ja kehittää yhteisiä projekteja. Muista toimijoista tulisi monenlaista tukea, apua ja ideoita.

Kotkan Hovinsaarella sijaitseva Suomen Kerta:n vanha, punatiilinen tehdasrakennus olisi B:n mielestä sijainniltaan ja olemukseltaan loistava paikka yhteisölliselle työtilalle. Työtilan sijainti olisikin tärkeä, sillä liian kaukana sijaitseva työtila voi jäädä helposti käyttämättä.

”Mun mielestä sen pitäisi olla sellainen paikka, että itse rakennus jo kiehtoo”, B pohtii työtilan ihanteellista sijoituspaikkaa.

Sisäilmasairaus määrittää ja rajoittaa B:n mahdollisuuksia yhteisöllisen työtilan suhteen. Täysin varmasti ei voi koskaan tietää miten rakennus ja sen sisäilma sopisi. Sisäilma-asiat kannattaakin ottaa yhteisöllisen työtilan sijaintia mietittäessä huomioon. Varmasti sisäilmaongelmaiseen tilaan tai rakennukseen ei tilaa kannata rakentaa, sillä sisäilmasta voivat sairastua nekin, jotka eivät ole aikaisemmin ole koskaan oirehtineet.

Sopivan kokoinen vuokra omalle työtilalle yhteisöllisessä työtilassa olisi B:n mielestä noin 300-400 euroa, mutta tuhatta euroa lähentelevä vuokra olisi jo liian iso. Sopivan hintaiseen työtilaan B siirtäisi todennäköisesti kaiken toimintansa ja hyödyntäisi tilaa aktiivisesti, ehkä jopa päivittäin.

”Ei välttämättä olisi kovinkaan vaikea juttu luoda sellaista paikkaa, jossa olisi taiteilijoiden ja käsityöläisten tiloja. Varmasti siellä pitäisi olla kahvila ja sitten kauppa tai kauppoja. Silteen, että sitä pyöritettäisiin niin, että yrittäjillä, jotka ovat siinä mukana olisi tarpeeksi sananvaltaa tilan toimintaan ja siihen millaiseksi tila muodostuu,” B miettii. Hän korostaakin sitä, että yhteisöllisessä työtilassa olisi tärkeää, että työtilan kulttuuri ja toimintatavat muodostuvat aidosti yhteisöllisesti käyttäjien ajatuksista, eikä yhden, toimintaa pyörittävän tahon päätöksistä.

4.9 Valmentaja toivoo joustavuutta aukioloaikoihin

Sivutoimista yrittäjyyttä harjoittava Vastaaja C on ehtinyt kaivata yhteisöllistä työtilaa Kotkaan jo useamman kerran yrittäjäytensä aikana. Työtilan puuttuessa C työskentelee kahviloissa tai menee työpaikalleen myös vapaa-ajalla ja hyödyntää työhuonettaan yrittäjyyteen.

Yksilö- ja ryhmävalmennuksia liiketoimintanaan tarjoava yrittäjä osaa melko vaivattomasti määrittää millainen työtila palvelisi hänen tarpeitaan parhaiten. C:n unelmien työtila sijaitisi Kotkansaarella ja sinne olisi helppo mennä mihin vuorokauden aikaan tahansa. Työhuoneen aukioloajat ovatkin asia, jota C erityisesti korostaa: päätoimisessa työsuhteessa työskentelevää sivutoimista yrittäjää ei palvele pelkästään virka-aikana ovensa auki pitävä työtila. Siksi C toivoisikin yhteisölliseltä työtilalta joustavaa aukioloa ja mahdollisuutta työskennellä tilassa lähes mihin vuorokauden aikaan tahansa, silloin hän todennäköisesti käyttäisi työtilaa säännöllisesti.

C nostaa esille tärkeän yksityiskohdan yhteisöllisen työhuoneen infrastruktuuriin liittyen: työhuoneen pitäisi olla mahdollisimman helposti saavutettava eli siis tilojen varaus, käyttömaksut ja muut vastaavat toiminnot olisi hyvä rakentaa toimimaan esimerkiksi älypuhelimella toimivan applikaation kautta. Tällainen ominaisuus auttaisi yrittäjän kiireisessä arjessa ja helpottaisi myös esimerkiksi työtilamaksujen siirtämistä kirjanpitoon.

C ei ole koskaan työskennellyt yhteisöllisessä työtilassa, mutta toimintatavat ja muilla paikkakunnilla sijaitsevat työtilat ovat hänelle tuttuja. Coworking tai hub-tilan C määrittelee paikaksi, jossa erilaiset yritykset toimivat yhdessä ja myös hyötyvät toistensa läsnäolosta. Työtilan yhteisöllisyys ei ole C:lle ensisijainen asia työtilakeskittymästä puhuttaessa, vaan muut fasilitetit nousevat tärkeysjärjestyksessä yhteisöllisyyden edelle. Ensisijaisesti C toivoo tilaa, jossa on helppo keskittyä ja mukavaa työskennellä. Täysin omaa työtilaa C ei kuitenkaan kaipaa, vaan toteaa, että välillä olisi mukava jutella myös muiden kanssa ja vaihtaa ajatuksia työstä ja työn vierestä.

C:n tarpeisiin vastaisi parhaiten monipuolinen tila, josta hän voisi vuokrata esimerkiksi pienen tilan, jossa hän voi olla kahden kesken yksilövalmennettavien asiakkaiden kanssa. Myös neuvottelutila pienille ryhmille koulutuspäiviin olisi tarpeellinen, sillä Kotkassa ei ole juurikaan tarjontaa pienien, 6-8 hengen, ryhmien koulutustiloista. Yksintyöskentelyyn hän kaipaaisi myös rauhallista ja viihtyisää tilaa, jossa olisi selkeitä, hyvin suunniteltuja ja ergonomisesti toimivia työpisteitä.

”Ei mun mielestä siellä tarvitse olla mitään sen erikoisempaa palveluvalikoimaa. Pääasia, että ovesta pääsee sisään ja wi-fi toimii. Ei sen kummempaa. WC:t ja joku missä keittää tai ostaa kahvia”, C määrittelee toimivan työtilan palveluvalikoimaa ja jatkaa:

”Jos lähtisin tekemään tai suunnittelemaan tällaista, niin lähtisin varmaan jonkun työtilasuunnittelijan kanssa, joka tietää millaisia työtiloja kannatta luoda ja mitä kannattaa luoda.”

Työtilan kuukausimaksu nostaisi C:n kynnystä lähteä mukaan työtilan käyttäjäksi ja käyttöön perustuva hinnoittelu olisikin houkuttelevampi. Tuntihinta esimerkiksi valmennustilalle voisi olla kymmenen euron luokkaa. Räätlöity hinnoittelu olisi C:n mielestä houkuttelevin: käytännössä tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi kuukausittaista perusmaksua ja neuvottelu- ja kokoustilojen palvelumaksuja tuntiperusteisesti. Pelkästään kuukausihintaisen työtilan kuukausihinta voisi olla noin 100 euroa kuussa, kunhan tilojen varaaminen ja saatavuus olisi hyvä.

C:n yrityksen toimialan näkökulmasta minkä tahansa alan yritys on kiinnostava työtilakaveri, sillä hänen toimintansa skaalautuu monenlaisille aloille. Valmentajayrittäjälle toiset toimijat potentiaalisina asiakkaina olisi todennäköisesti kiinnostavia silloin, jos hän työskentelisi täysipäiväisenä yrittäjänä. Tällä hetkellä sivutoimisena yrittäjänä asiakasvirta on riittävää ilman suurempaa uusasiakashankintaakin. C nostaa esille myös kiinnostavan kulman yritysten omien palveluiden myynnistä ja markkinoinnista työtilassa:

”Musta tuntuu, että työtila pitäisi rauhoittaa myös siltä omien palveluiden myynniltä. Se voi mennä siihen, että siellä yksi ihminen on koko ajan, että ”ostakaa, ostakaa” ja moni voi ahdistua siitä kaupustelusta. Coworkingin säännöissä voisi olla, että täällä ei muille kauppitella mitään, vaan tänne on tultu tekemään töitä.”

C olisi valmis hyppäämään yhteisöllisen työtilan käyttäjäksi heti, jos sellainen saataisiin Kotkansaarelle: ”Jos tällainen paikka tulisi kävelymatkan päähän kodistani, niin olisin valmis äänestämään lompakolla, että se pysyisi. Tällaista olen tässä kaipaillut.”

5 Pohdinta

Tämän opinnäytetyön tavoite oli selvittää Etelä-Kymenlaakson alueen yrittäjien kiinnostusta yhteisöllisessä toimitilassa työskentelemiseen. Opinnäytetyön kyselytutkimuksen ja haastattelujen perusteella yhteisöllisen työtilan perustaminen alueelle olisi järkevää, mutta ei kuitenkaan aivan yksiselitteistä. Opinnäytetyö onnistui tavoitteessaan ja sen avulla voidaan todeta, että yhteisölliselle toimitilakeskittymälle olisi tilausta.

Kyselyyn vastanneista 76 % oli kiinnostuneita työskentelystä yhteisöllisessä työtilassa ja teemahaastatteluun osallistuneista yrittäjistä kaksi kolmesta olisi valmiita siirtämään toimintansa tilaan heti, jos sellainen olisi tarjolla. Vaikka lomakekyselyyn vastasi melko pieni määrä vastaajia kokonaisotannasta, voidaan tämän tutkimuksen otannan perusteella silti todeta, että 20-40 paikkaiselle työtilalle voitaisiin saada alueen yrittäjistä melko nopeasti korkea käyttöaste. Kuukausimaksusta ja kiinteistä kustannuksista riippuen yhteisöllisesti liiketoiminnasta voisi saada myös kannattavaa liiketoimintaa Etelä-Kymenlaaksossa. Toisaalta alueella voisi toimia Hub Turku:n kaltainen voittoa tavoittelematon työtilaratkaisu, jossa käyttömaksuilla katettaisiin käyttökulut.

Opinnäytetyön tutkimustulosten perusteella pystytään myös luonnostelemaan tilaan toivottuja palveluita, tilan sijaintia ja muita yhteisöllisen työtilan suunnitteluun vaikuttavia tekijöitä. Tämän opinnäytetyön pohjalta on siis mahdollista aloittaa yhteisöllisen työtilan konkreettinen suunnittelu ja toteutus.

Vastaajilla oli toimialasta riippuen omia erityistoiveitaan työtilan suhteen. Designalan yrittäjä toivoi myyntipaikkatyypistä työtilaa vanhaan tehdasrakennukseen ja sivutoimisena yrittäjänä toimiva haaveili laajoista aukioloista ja helposta saavutettavuudesta. Useiden erilaisilla toimialoilla toimivien yrittäjien yhdistäminen saman työtilan seinien sisään voikin olla haasteellista ja ainakin vaatii suunnitelmallisuutta, jotta jokainen on sopivasti tyytyväinen työtilan palveluvalikoimaan.

Kyselyn ja haastattelujen perusteella yhteisöllisen työtilan ihanteellinen sijainti olisi Kotkansaarella tai Karhulassa. Näiden kahden alueen välillä on noin kymmenen kilometrin matka, joten ne yrittäjät, jotka innostuisivat Kotkansaaresta eivät välttämättä olisi Karhulaan sijoitettavan työtilan käyttäjiä. Tilan sijoittaminen parhaaseen mahdolliseen paikkaan, jotta sen käyttöaste olisi mahdollisimman suuri, voikin olla haastavaa. Tilan toivottiin sijaitsevan paikassa, joka on helppo saavuttaa julkisilla kulkuyhteyksillä. Suurin osa paikallisliikenteen linja-autoista kulkee Kotkansaarelle, joten työtilan sijainti Kotkansaarella tukisi

edellä mainittua toivetta. Kyselyn vastauksissa esitetty toivomus hyvistä parkkitiloista toimitilakesittymän yhteydessä on keskustaympäristössä haasteellisempi toteuttaa ja tähän tulisikin kiinnittää huomiota toimitilaa valitessa.

Opinnäytetyön taustatutkimuksessa nousi esille, että yhteisölliselle työtilalle on tärkeää vahva operaattori, joka ylläpitää ja edistää toimitilaa. Tämä on tärkeä asia huomioida toimitilakesittymän suunnittelussa: toimitilalle olisi hyvä löytää heti alussa operaattori, joka ottaa päävastuun tilan suunnittelusta ja ylläpidosta. Erilaiset sidosryhmät voivat olla mukana kumppaneina tukemassa tilan toimintaa, mutta usean toimijan tai operaattorin tai selkeän operaattorin puuttuessa tilan elinkaari olisi todennäköisesti melko lyhyt.

Tutkimustulosten perusteella yhteisölliseen työtilaan olisi hyvä sijoittaa neuvottelutilat, toimistolaitteet, viihtyisä yhteisötila ja kahvila, joka palvelisi tilan käyttäjiä ja mahdollisesti myös ulkopuolisia asiakkaita. Työtila voisi rakentua vuokrattavista toimistohuoneista sekä avoimesta tilasta, johon sijoitettaisiin vuokrattavia työpöytäpaikkoja yksityöskentelevien käyttöön. Monia yrittäjiä palvelisi myös vuokrattava varastotila, joka mahdollistaisi koko liiketoiminnan siirtämisen työtilakesittymään.

Ensisijaisesti tilaa kannattaisi lähteä rakentamaan laajoilla aukioloajoilla, mahdollisesti esimerkiksi ympärivuorokautisella työskentelymahdollisuudella. Tämänkaltaisen mahdollisuus onnistuisi, jos tilan vakiokäyttäjät olisivat mukana esimerkiksi kuukausijäsenyyksillä. Kuukausijäsenyyksien lisäksi tilaan voisi myydä päiväpasseja satunnaisille käyttäjille. Työergonomia ja tilan viihtyisyys olisi tärkeää ottaa huomioon tilan suunnittelussa. Kotitoimistossa tällä hetkellä työskenteleville toimivat työergonomiaratkaisut voisivat olla yksi houkutin siirtyä kotoa yhteisölliseen toimitilaan.

Työ muuttuu ja tulee muuttumaan yhä enemmän ja esimerkiksi itsensä työllistäjien määrä tulee todennäköisesti kasvamaan myös Etelä-Kymenlaaksossa. Yhteisöllisen työtilan tarjoamat mahdollisuudet olisivatkin selkeästi tervetulleita alueelle. Alueen yrittäjät osaavat opinnäytetyön tulosten perusteella jo haaveilla yhteisöllisen työtilakesittymän kaltaisesta paikasta ja tähän pohjautuen voidaan ajatella, että aika olisi kypsä tämänkaltaisen tilan perustamiselle.

Lähteet

Church, G. 30.8.2016. Why coworking is good for your health? Luettavissa: <https://www.sharedesk.net/blog/2016/08/why-coworking-is-good-for-your-health/>. Luettu 22.12.2018

City 4.6.2018. #SILICONVALLILA KEHITTYY – WONDERLAND WORK-EAT-DRINK TUO TULEVAISUUDEN TYÖN VALLILAAN. Luettavissa: <https://www.city.fi/ilmiot/silicon-vallila+kehittyy+wonderland+work-eat-drink+tuo+tulevaisuuden+tyon+vallilaan/11807>. Luettu 22.12.2018.

Coworking Helsinki 2018. Coworking – Mitä se on ja millaiset ovat coworking-tilat? Luettavissa: <http://coworking-helsinki.fi/mita-coworking-on/> Luettu 22.12.2018

DemosHelsinki & DemosEffect. 2017. Työ 2040 – Skenaarioita työn tulevaisuudesta. Luettavissa: <https://www.demoshelsinki.fi/wp-content/uploads/2017/01/Ty%C3%B6-2040-Skenaarioita-ty%C3%B6n-tulevaisuudesta.pdf>. Luettu 22.12.2018

Heikkilä, T. 2014. Kvantitatiivinen tutkimus. Luettavissa: <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>. Luettu: 29.12.2018.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2011. Tutkimushaastattelu – Teemahaastattelu teoria ja käytäntö. Gaudeamus Helsinki University Press. Tallinna.

Houni, P. & Ansio, H. 2015. Duunia Kimpassa – Yhteisölliset työtilat Helsingissä. Helsingin kaupungin tietokeskus. Helsinki. Luettavissa: https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/15_08_26_tutkimuksia_4_houni%26ansio.pdf. Luettu 30.12.2018.

Hub Turku 2018. Mikä HUB? Luettavissa: <http://hubturku.com/fi/onko-hub-sinulle/>. Luettu 22.12.2018.

Innovation House Finland 4.7.2018. Naisyrittäjäkaksikko haastaa perinteiset coworking-tilat – Uusi innovaatiokeskus avaa ovensa syyskuussa Kalliossa. Luettavissa: <https://www.epressi.com/tiedotteet/talous/naisyrittajakaksikko-haastaa-perinteiset-coworking-tilat-ihfn-uusi-innovaatiokeskus-avaa-ovensyyskuussa-kalliossa.html>. Luettu 22.12.2018

Johnson Controls 2015: Smart Workplace 2040: The Rise of the Workplace Consumer. Luettavissa: http://www.johnsoncontrols.com/content/dam/WWW/jci/be/global_workplace_solutions/global_workplace_innovation/SW2040/GWS_SW2040report_small.pdf. Luettu: 29.12.2018.

Kauppakamari 2018. Luettavissa: <https://kauppakamari.fi/k2/kauppakamarit/>. Luettu 29.12.2018

Koponen, J. 8.3.2017. Viisi teesiä tulevaisuuden työstä Työ 2040- skenaarioraportin perusteella. Luettavissa: <https://www.demoshelsinki.fi/2017/03/08/viisi-teesia-tulevaisuuden-tyosta-tyo-2040-skenaarioraportin-perusteella/>. Luettu: 29.12.2018.

Kymenlaakson Kauppakamari 2018. Luettavissa: <https://www.kymichamber.fi/>. Luettu 29.12.2018

Kymenlaakson Liitto. 2018. Luettavissa: <https://www.kymenlaakso.fi/tietopalvelu/kymenlaakso-fast-facts>. Luettu 29.12.2018.

Lippo, A. & Vahvanen, M. 8.10.2018. XLABista tulee ideoiden ja yrittäjyyden kokeilutila. Luettavissa: <http://read.xamk.fi/2018/luovat-alat/xlabista-tulee-ideoiden-ja-yrittajyyden-kokeilutila/>. Luettu 22.12.2018

Malmelin, N. & Poutanen, P. 2017. Luovuuden idea – Luovuus työelämässä, yhteisöissä ja organisaatioissa. Gaudeamus Oy. Tallinna.

Mäntylä, J. 21.4.2016. Microsoft avaa startup-yhteisölle tilan Helsingin ydinkeskustaan-San Franciscossa lanseerattu konsepti saa ensimmäisen seuraajansa Suomesta. Luettavissa: <https://news.microsoft.com/fi-fi/2016/04/21/microsoft-avaa-startup-yhteisolle-tilan-helsingin-ydinkeskustaan-san-franciscossa-lanseerattu-konsepti-saa-ensimmaisen-seuraajansa-suomesta-3/>. Luettu 22.12.2018

Måndag 2018. Do you want to co-work with us? Luettavissa: <http://www.mandag.fi/co-working/>. Luettu 22.12.2018

Pikkukaupunki 15.5.2018. Tarvitsetko työpistettä? Tule Cowork Loviisaan. Luettavissa: <https://www.pikkukaupunki.fi/site/tarvitsetko-tyopistetta-tule-cowork-loviisaan/>. Luettu 30.12.2018

Puusa, A. & Juuti, P. 2011. Menetelmäviidakon raivaajat – Perusteita laadullisen tutkimuslähestymistavan valintaan. JTO.

Räty, R. 3.1.2018. Työn neljäs vallankumous on alkanut, eikä sitä johdeta kulmahuoneesta käsin. Luettavissa: <https://www.aaltoee.fi/aalto-leaders-insight/2018/tyon-neljas-vallankumous-on-alkanut-eika-sita-johdeta-kulmahuoneesta-kasin>. Luettu: 30.12.2018.

Saloranta, A. 18.12.2017. Suomen Oulu – Maailman suurin coworking tila. Luettavissa: <https://www.asmosaloranta.com/2017/12/18/suomen-oulu-maailman-suurin-co-working-tila/>. Luettu: 30.12.2018.

Shriar, J. 27.3.2017. 11 Incredible Coworking Statistics. Luettavissa: <https://www.officervibe.com/blog/11-incredible-coworking-statistics-infographic>. Luettu 29.12.2018.

Sofia Future Farm 23.8.2018. Luovan työn kaupunkikeskus Sofia Future Farm avautuu Helsingin keskustaan. Luettavissa: <https://www.sttinfo.fi/tiedote/luovan-tyon-kaupunkikeskus-sofia-future-farm-avautuu-helsingin-keskustaan?publisherId=69277476&releasId=69293378>. Luettu 28.12.2018.

Sponda 2017. Suosittu MOW-konsepti jatkaa kasvuaan. Luettavissa: <https://www.sponda.fi/magazine/suosittu-mow-konsepti-jatkaa-kasvuaan>. Luettu: 30.12.2018.

Start-Up Sauna 2018. Co-working Space. Luettavissa: <http://startupsauna.com/space/>. Luettu 22.12.2018

Sundell, O. 21.9.2015. Mitä coworking on ja miten se poikkeaa perinteisestä toimistohotellista? Luettavissa: <https://www.hub13.fi/mita-coworking-on-ja-miten-se-poikkeaa-perinteisesta-toimistohotellista/>. Luettu 22.12.2018

Torppa, T. 2013. Yksin työskentelevän opas. Talentum. Helsinki

Tukiainen, M. 2010. Luova Tila – Tulevaisuuden työpaikka. Rakennustieto Oy. Helsinki.

Liitteet

Liite 1. Kyselytutkimuksen kysymykset

1. Haluaisitteko toimia työtilakeskittymässä/yhteisöllisessä työtilassa?
Kyllä
Ei
2. Ovatko käsitteet co-working tila, hub tai yhteisöllinen toimitila teille ennalta tuttuja?
Kyllä
Ei
3. Millainen tilaratkaisu palvelisi teitä parhaiten?
Yksittäiset toimipisteet
Oma toimistohuone
Omat suuremmat toimitilat
Muu, mikä?
4. Kuinka monelle työntekijälle yrityksenne tarvitsee työskentelytilaa?
5. Minkälaisia palveluita yhteisöllisten toimitilojen tulisi tarjota?
Neuvottelutilat
Kahvila
Toimistolaitteet (monitoimilaite)
Äänieristetty puhelinkoppi
Yhteisötila
Muu, mikä?
6. Minkälaisten toimijoiden verkostosta hyötyisitte?
7. Missä toivoisit toimitilojen sijaitsevan?
8. Muita ajatuksia/toiveita/ideoita toimitilakeskittymän suhteen?

Liite 2. Teemahaastattelujen kysymykset

1. Haluaisitko työskennellä työtilakeskittymässä/yhteisöllisessä työtilassa?
2. Miten määrittelet termin co-working/HUB/Yhteisöllinen työtila?
3. Oletko joskus työskennellyt yhteisöllisessä työtilassa?
4. Millainen työtilaratkaisu olisi ideaalein sinulle ja millainen on unelmien työtilasi?
5. Millaisia palveluita työtilakeskittymässä olisi hyvä olla?
6. Minkälaisten toimijoiden verkostosta olisi sinulle eniten hyötyä?
7. Mikä olisi ideaalein sijainti työtilalle?
8. Kuinka usein tarvitsisit työtilaa?
9. Kuinka paljon tila saisi maksaa kuukaudessa?
10. Millaisia muita ajatuksia sinulla on työtilasta?